

TEM

Ympäristöselostuksen liite

5. ESR-toimintalinja: Sosiaalisten innovaatioiden Suomi

Sosiaaliset innovaatiot on mainittu tavoitteena kaikissa ohjelma-asiakirjan toimintalinjoissa. Tämän lisäksi toimintalinjassa 5 keskitytään erityisesti sosiaalisten innovaatioiden kehittämiseen lastensuojelun asiakkaana olevien sekä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten elämäntilanteen tukemiseen liittyen. Tavoitteena on etenkin henkilöstön osaamisen kautta kehittää lastensuojelun toimintaa ja sen laatua, siihen liittyviä palveluita ja erilaisia tukitoimenpiteitä. Erityisesti huomiota kiinnitetään lasten ja nuorten tarpeista lähteviin, paikallisissa monitoimijaverkostoissa tuotettuihin palveluihin.

Toiminnan johtaessa saatavilla olevien palveluiden laadun parantumiseen, on sillä huomattavia positiivisia vaikutuksia lastensuojelun asiakkaiden hyvinvointiin, elämänlaatuun ja terveyteen. Kehittämällä kohderyhmään kuuluvien lasten ja nuorten sekä lastensuojeluprosessiin liittyvien toimijoiden palveluja ja toimintaa, mahdollistetaan yhä paremmat elämisen, koulutuksen ja työllistymisen mahdollisuudet yhä useammalle. Samalla lisätään osallisuuden tunnetta, joka edelleen vahvistaa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Toimintalinja lisää haasteellisessa asemassa olevan kohderyhmän toimintamahdollisuuksia, vähentää eriarvoisuutta ja eriarvoisuuden tunnetta. Koska toiminnassa huomioidaan myös lastensuojelulasten ja –nuorten muu perhe, kehittämistoimet ulottuvat varsin laajalle, ja siten osaltaan vahvistavat koko väestön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan.

Lastensuojelulasten määrä on kasvanut ja julkisuudessa on raportoitu lastensuojelulasten pahoinvoinnista. Voidaan arvioida, että mikäli ESR-rahoitusta ei kohdennettaisi kehittämistoimintaan, pysyttäisiin haasteisiin reagoimaan huomattavasti hitaammin. Koska esimerkiksi sijaishuollon palveluntuottajat ovat etukäteen tiedossa, on kohderyhmä etukäteen selkeästi rajattavissa. Tämä myös mahdollistaa tasalaatuisempien palvelujen tarjoamisen eri puolilla Suomea, ja siten palvelujen kohteena olevien lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden edistämisen. Erityisessä sosiaalisten innovaatioiden toimintalinjassa vaatimukset tulokselliselle toiminnalle ovat tavanomaista korkeammalla. Kehittämällä järjestelmän toimivuutta ja huomioimalla avo- ja jälkihuollon toimijat sekä lastensuojelun yhteistyöverkoston toimijat on mahdollista edistää systeemistä muutosta toivottuun suuntaan.

Kehittämistoimien onnistuminen edistää oikea-aikaisten palvelujen saatavuutta, joka vähentää tai jopa tekee tarpeettomaksi myöhemmät palvelut, ja siten vähentää kustannuksia. Esimerkiksi edistettäessä lastensuojelunuorten kouluttautumista ja työllistymistä voidaan pitkällä tähtäimellä vähentää myös toimeentulokirjippuvuutta ja edelleen vahvistaa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista taloudellisen kestävyuden näkökulmasta.

Monitoimijaverkoston vaikuttavan toiminnan voidaan arvioida myös sujuvoittavan palveluita, karsivan kustannuksia ja vähentävän palveluntarjoajien työn kuormittavuutta.

Vaikutukset luonnonympäristöön tulevat lähinnä uusien palvelujen muotoilusta, joissa edistetään vähähiilisyyttä ja saavutettavuutta sekä vähennetään liikkumista esimerkiksi digitaalisia palveluita kehittämällä ja digiesteettömyys huomioimalla. Sijaishuollon ja lastensuojelun asiakkuus voidaan monilla mittareilla yhdistää huono-osaisuuteen myös aikuisena. Sikäli kun toimenpiteet onnistuessaan vähentävät syrjäytymiseen liittyviä lieveilmiöitä, voivat ne osaltaan parantaa asuinympäristöjen viihtyisyyttä ja asukkaiden turvallisuuden kokemusta.